

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se
primesc.
Manuscrise nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf.,
Nax. Augenthaler & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelk.
In Budapesta la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o coloană 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicări mai dese după tarifară
și învoială. — **RECLAME** pe
pagina 8-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVI.

„GAZETA“ iese în ne-care zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumără la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30. etagiu
I.: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 278.

Brașov, Luni-Marti 16 (29) Decembrie.

1903.

Libertatea întrunirilor la noi.

(a) O adunare culturală-pedago-
gică convocată mai dizele trecute
într-o comună a comitatului Coșocna,
a fost interzisă de către organele
administrative sub pretext, că în
cercul respectiv bântue cutare epi-
demie.
Probabil simțind însă insufi-
ciența acestui pretext, solgăbirul a
mai adăogat și un al doilea, anume,
că localul școlii profesionale din
Nădășel, unde era să se țină adu-
narea despărțământului Clușiu al
reuniunii învățătorilor din archidie-
cesa de Alba-Iulia și Făgăraș nu este
destul de încăpător.
Învățătorii români adunându se
decî în ziua fixată pentru adunare
în comuna amintită, s'au dus cu
toții la biserică, ca să cêră întâiu
ajutorul lui Dumnezeu asupra lucră-
rilor lor. În același timp însă ve-
niră și jandarmii și somară pe în-
vățătorii să se disolve. „Nu e permis
să umble la oaltă mai mulți decât
trei“, dăceau jandarmii, și învățătorii
au trebuit să se execute, căci față
cu puterea baionetelor, ce puteau ei
să întreprindă?...
S'au disolvat.
Și să bîgăm bine de sêmă, a-
cêstia erau membri unei societăți
aprobată de superioritatea legală bi-
sericescă și civilă, cetățeni, cari jert-
fesc din greu cu avere și sânge
pentru susținerea patriei, ér lucrările
lor le pun sub ocrotirea religiunii
creștine, fără de care nici un stat nu
ar pute trăi nici măcar o zi. Învê-
țăturile și sfaturile, ce le propovê-
duesc ei în școlă elevilor și în
afară de școlă poporului, sunt
inspirate de dubul blândeței și a su-
punerii față cu autoritățile legale,
și de un patriotism adevărat și ne-
prijănit.
Involuntar a trebuit să facem
êrăși o comparație între rigórea a-
cêsta polițienescă, ce se observă față

cu o corporațiune legală compusă
din cetățeni autohtoni, cari vor să
se adune, spre a se sfătui, cum să
conducă pe elevi și pe cei adulți pe
calea binelui și adevărului, și între
toleranța mai mult decât preventóre
ce se observă în diferitele părți ale
țării față cu adunările social-demo-
crațiilor, cari se presentă sub drape-
lul strein (căci nimeni nu va puté
dice, că drapelul roșu ar fi colórea
statului ungar) al revoluțiunei inter-
naționale.
In cele două zile ale Crăciunu-
lui apusan s'a ținut în Brașov o adu-
nare constituantă a socialdemocrați-
lor ardeleni, și din belșug s'au pro-
ferat aici cuvântări ațîfătoare împo-
triva ordinii sociale și de stat actuale.
Nimeni n'a intervenit.
La serata ce s'a dat în ziua
întăiu de Crăciun în onórea delega-
țiilor în sala Redutei, un tînăr evreu,
delegat al clubului din Budapesta,
a rostit o cuvântare în care a dîs,
că astăzi este aniversarea de 19 vé-
curi, de când s'a născut — *idea*.
Acêsta idee făgăduia omenirei rês-
cumpărarea. Însé după-cum a ară-
tat timpul, *idea* născută înainte de
asta cu 19 veacuri a fost o idee
mincinosă, fiind-că în numele ei și
în ziua de astăzi se asupresce ome-
nirea. Astăzi prin urmare a devenit
necesară născerea unei alte idei, care
de sigur va mântui omenirea de asu-
prire și — acêsta este ideia social-
democrației.
La adunarea din sala Orientu-
lui, între alții, a luat cuvântul și o
domnișóră, despre a cărei naționalita-
te și religie cu tot numele ungu-
resc ce-l pórta, nimeni nu va sta la
îndoielă. A vorbit despre emancipa-
rea femeii și a ținut o filipică nu
se pôte mai strașnică împotriva „po-
pilor“, ca și cum clasa acêsta ar fi
o adevărată lepră pentru societatea
omenescă.
Nici colo, nici aici n'a găsit
însé nimeni că s'ar face „agitație“, deși

poliția am vêdut-o reprezentată prin
trei funcționari superiori. Din contră
șeful poliției, vêdînd pe domnișóra
respectivă cu pălăria în mână, s'a
grăbit cu politețá escesivă a i-o lua
și pune cu propriile sale mîni în
cuiă.
Atâta pentru fixarea deosebirei
între cele două măsuri, cu cari se
mêsórá unora și altora.
Încât pentru adunarea acêsta
din urmă, avem de gând să mai re-
venim, deóre-ce comitetul compus
din șapte Evrei, pe cât am putut
observa s'a constituit anume pentru
Ardeal și comitatele vecine, Sêlagiu,
Sătmaru, Bihor, adecă pentru un
teritoriu locuit de Români, cu gân-
dul — zadarnic, asta li-o putem
spune dinainte — de a-și propovêdii
ideile scâlciate în mijlocul poporului
nostru.
Nou fișpan în Brașov. În urma
permutării fișpanului conte Stefan Lazar
la Têrgu-Mureșului, postul de fișpan al
comitatului Brașov a rēmas vacant. Va-
canța acêsta însă a fost de scurtă durată,
căci după o scire mai nouă, la propune-
rea ministrului de interne, Majestatea Sa
a numit fișpan comitatului Brașov pe
deputatul cercului Ilyefalva, comit. Trei-
seanone Dr. George Székely. Numele lui
Székely se va publica în proximiul nu-
măr al fôiei oficiale.
Alianța ruso-germană. „Gazeta de
Colonia“ afirmă, că există între Rusia și
Germania un tractat secret, stipulând neu-
tralitatea în cazul când una din aceste
două puteri contractante ar fi tirită în-
tr'un rêsboi.
Revisuirea procesului Dreyfus.
Comisiunea de revisuire de pe lângă mi-
nisterul de justiție s'a pronunțat în unani-
miteriu pentru primirea cererii de revi-
suire făcută de fostul căpitan Dreyfus.

Conflictul ruso-japones.

Pressa universală e viu preocupată
de conflictul ruso-japones. În acest conflict
nu sunt interesate numai Rusia și Japonia,
ci și Statele-Unite ale Americii de Nord
și mai ales Englitera. Japonia pretinde,
că apêră față cu Rusia nu numai intere-
sele proprii, ci și interesele europene. Ru-
sia tot așa.
Êta în ce constă simburile acestui
conflict: Japonia vré să se mențină stările
de până acum în Mandciuria și Coreea,
mai ales în Coreea. Guvernul japones,
pregătindu-și bine planurile și încheind
alianță cu Englitera, la îndemnul acês-
teia și ale Americanilor a provocat gu-
vernul din Petersburg, să-și retragă
trupele din Mandciuria, după-ce acolo or-
dinea s'a restabilit. Guvernul rusesc n'a
urmat acêstei provocări, ci dinpotrivă a
plasat în Asia-orientală trupe și mai nu-
mêröse și a declarat, că nu numai Mand-
ciuria, ci și Coreea aparține sferei de in-
terese rusesci.
Acêsta e situația.
Față cu pretențiile Rusiei, Japonia
ține morțiș Ja pretenșiunile ei, căci la cas
contrar Rusia în scurt timp ar puté să
stîrbescă imperiul chinez și prin acêsta ar
isbi în mod simțitor interesele japones
în Mandciuria și Coreea, unde ađi pôte să
facă comerț liber.
După ultimele sciri telegrafice, gu-
vernul japones a pus Rusiei termin de 14
zile pentru a da rêspons cererilor Ja-
poniei.

Un apel către preoții din Bucovina.

Preoțimea decanatului Siret a decis
în ultima sa conferință pastorală să adre-
seze preoțimei din Bucovina un apel, în
care să-i desfășure situațiunea politică și
socială și s'o îndemne la luptă solidară în
interesul neamului și bisericeii.
Apelul s'a publicat. În întroducere
se dice, că Bucovina trece de o vreme
încóce prin o mulțime de peripeții, cari
numai la aperature sunt avantajóse, în

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Avertismentul misterios.

Narațiune, de Fr. Thieme.

1.

Căpitanul de vapor Leary ședea în
cabina sa și se uita consternat la o
scrisóre.

„Curios, în adevăr curios!“ murmură
el de repețite ori, cetind scrisórea pentru
a patra óră. Scrisórea avea următorul
conținut:

„Căpitane!

Asupra vaporului d-vóstré planéză o
fatalitate oribilă. Aveți doi trădători pe
bord, pe Kelley și pe Bob. Lădile, butó-
lele și coletele încărcate în Baltimore de
firma Robertson & Comp. din Liverpool,
cari după declarațiunea agentului firmei
ar conține materii brute și mărfuri, con-
țin numai plévă fără valóre. Kelley și
Bob sunt înțeleși cu agentul și au de gând
în timpul cursei, la un moment favorabil,
să incendieze vaporul, pentru-ca firma să
póată incassa suma de asigurare pentru

pretinsele mărfuri. Ce moment își vor
alege ei pentru executarea mișeșcului
lor plan, nu pot să știu încă, decă imi va
fi însă posibil, vă voiu avisa la timp. Decă
vreți să vă convingeți despre veritatea
vorbelor mele, să cercetați în taină lădile
firmei Robertson.

Un amic necunoscut.

Căpitanul se ridică și se plimba de-
alungul cabinei. Ce era de făcut? O mână
necunoscută îi raportéză despre plănuierea
unei crime, căreia să-i cadă jertfă vapo-
rul său, împreună cu el însuși și persona-
lul. Dêr putea el să dea creșdémînt acês-
tui comunicat? Nu era óre vorba despre
o glumă necălită, pe care a făcut-o cine-
va cu scop să-i bage spaimă în óse? Séu
póte vr'un act de rês bunare pus la cale
de persóne, cari au dușmănie împotriva
firmei său a celor doi ómenii numiți în
scrisóre?

Căpitanul Leary dedea din cap în-
grijat.

Firma Robertson & Comp. nu avea
tocmai reputație bună, asta era adevărat.
Era de bănuir, că ea nu s'ar da îndêrét
de la vr'o manevră necinstită. Însé de

aici și până la o mișelie ca asta, este to-
tuși o colosală distanță. Nici n'a fost el
prea bueros, să primescă transportul mă-
rfurilor, ce i-le-a oferit agentul firmei, care
era tot-odată bărbatul de încredere și
mâna dréptă a șefului, căci se temea, că
nu i-se va plăti la timp transportul, însé
din cauza bilului de vamă, producându-se
în America de nord o stagnațiune comer-
cială, neprimind alte însărcinări, n'avu în-
cótro și ca să nu se întóreacă cu vaporul
deșert, primi ofertul firmei. Căci „Arca-
dia“ — așa se numia vaporul — nu era
construit pentru transport de pasageri, ci
numai pentru mărfuri.

Acum își făcea „Arcadia“ cursa între
Baltimore și Liverpool și se afla abia de
trei zile pe Ocean.

Căpitanul, un bărbat voinic, în flórea
vieții, scóse din saltar registrul vaporului
să vadă, ce fel de mărfuri avea firma Ro-
bertson. El vêdú trecute în registru: hum-
bac, frunđe de tutun, grâu, făină de grâu,
carne și grăsimi. La încărcare, adevărat,
avú lemnarul vaporului, Kelley, suprave-
ghiarea, dêr pe acest Kelley îl ținea de
om cinstit, deși despre trecutul lui nu

sciea nimic mai detailat, fiind numai de
doi ani în serviciul său. Negrul Bob în-
trase acuma în serviciu, în locul unui ma-
troz, care se îmbolnăvisese în Baltimore. El
fú recomandat tot de agentul firmei Ro-
bertson, o împrejurare, care dedea de
bănuir.

Căpitanul Leary n'ar fi hesitat nici
un moment de a lua măsurile cele mai
energice contra celor doi inculpați, decă
comunicatul ar fi fost ceva mai puțin mis-
terios și mai puțin îndoelnic, căci pe un
vapor nu prea este mult timp de cumpănit
și executarea planului diavolesc putea să
urmeze în fie-care nópte. Dêr se putea să
atace el cinstea unei firme mari, pe basa
unei simple denunțări anonime?

Nu, asta nu se putea. El trebuia să
adune întâiu doveđi.

Dêr de unde venea peste tot acêstă
scrisóre? Harry, ucenicul de matroz, a
fost acela, care a găsit scrisórea jos în-
aintea ușei cabinei. Era adresată pe nu-
mele căpitanului. Cine a pus acolo acea
scrisóre? Vaporul se afla în largul ocea-
nului, îndepărtat la sute de mile de uscat,
prin urmare ori a fost adusă pe vapor

fond însă prin aplicarea mijloacelor spre realizarea dorințelor particulare, sunt de-astrăse.

Neamul românesc din Bucovina a zăcut timp îndelungat în somn letargic și era cât pe ce să cadă pradă indolenței sale proprii, când nisece bărbați pătunși de focul sfânt al iubirii de neam și lege, croiră calea către conștiința de sine. Pe urma lor pășiră și alții, însă aflară obstacole chiar în fiii săi proprii, cari mânați de interese egoiste supun întreaga țintă, biciuiesc persoane și stări întregi. Se începe astfel lupta între frați și forțele cari erau adunate odinioară în contra dușmanului, se risipesc acuma în dauna proprie, ér corpul național se demoralizează și se istovesc în această luptă nefastă.

După aceste triste constatări, apelul revine asupra luptei ce s'a întreprins în contra stărei preoțesci. Cei-ce dau lupta acésta, pășesc pe arena politică cu gândul de a distruge ori-ce temelie sănătoasă și necompatibilă cu principiile lor distructive. Omenii aceștia conduși de patima egoismului și a ambițiunii personale, se acată de persoane încărunțite în luptă și caută a țifi și starea preoțescă în noroiu, spre a o face imposibilă pentru ori-ce activitate. Urmarea e turburarea conștiinței naționale și în locul ei înălțarea perfidiei și setei după mărire. Preoții sunt numiți „slugi boeresoi, jupuitori ai poporului”. Unii din ei sunt huiduiți în adunări, decât outéză a-și ridica glasul contra volnicilor și din sat în sat umblă năimiții pentru a înstrăina poporul de preoții săi.

Apelul continuă:

„Astfel s'a înființat partidul așa numit *democratic*, și spre a-i da o putere și valoare mai mare, au aruncat preinșii fericiți ai neamului din nou în valurile turbure ale națiunii nada, dér acuma cu scopul ca să fie apucată de cooperatori pentru a căror existență miseră păreau a lamenta și domniile lor. Déră din nefericire — sfortările de prin Viena se oglindiră prea mult prin prisma realității și credulitatea cooperabilor visată de domniile lor, n'a fost decât o dovadă nouă, că clerul nu luptă ameițit de promisiuni trecătoare, ci condus de focul sacru al legii și al neamului. Hapsinii pescari aruncă și adă aceleași sfărături și cu durere trebuie să constatăm, că se află și-n șirul nostru omeni slabi de inger. cari nu vréu séu pôte nu sunt în stare să cunoscă rostul politiceii inaugurate și se lasă astfel purtați și legănați de șeptele dulci ale unor promisiuni copilăresci, consimțind prin aceea la calomniile și injuriile ce i-se adreséză acelei stări din care fac parte și d-lor.

De un timp încóce lupta sbirilor pare a cresce, căci numai așa-i putem numi pe acei omeni, cari cobesc osanale întru mărirea unor persoane, cari au dat până acuma prea puține dovești de jertfă ce ar fi adus-o pe altariul bisericeii și națiunii.

Nu trebuie să stăm nepăsători la aceste tóte și să lăsăm ca vađa noastră să fie și mai departe trasă în noroiu, și ci fiind timpul suprem, să aruncăm de la noi indiferența observată până acuma față de

aceste atacuri grosolane — demne numai de cei ce ni le-au aplicat — și să demascăm tóte intențiile răutăcioase ale acelei fracțiuni, în al cărei sîn se cultivă numai decadența și perversitatea.

Fie-care stare rivnesce către un nivel cât se pôte de înalt, numai noi preoții să ne lăsăm batjocuriți de toți trașii și împinșii în buna, dér tot-odată și curioasă speranță, că preotul tot preot rămâne? Da! Preot rămâne-va el, dér cu ce fel de vađa înaintea poporului, cu ce respect în viața socială și în istoria timpului? Ce ne folosesc cultura noastră academică, decât nu suntem în stare a-ne apăra prestigiul nostru, pe când alții mai inferiori ca noi caută a-ne ocupa locurile?“

Apelul are 15 subscrieri.

Anul viitor în Ungaria.

Țiarul „*Lokalanzeiger*“ din Berlin a întrebat pe mai mulți bărbați de stat, că ce așteptă ei de la anul ce vine. Dintre politicienii maghiari au răspuns la întrebare Francisc Kossuth și ministrul de comerț Hieronymi. Cel dintăi crede, că conflictul dintre Austria și Ungaria nu se pôte sfirși, decât printr'o confederație (!) Resultatul va fi, că Austria urmând sfatul lui Bismarck, va trebui să cedeze Budapestei punctul de gravitație (!) Este imposibil, dice Kossuth, ca Viena să pótă împiedeca mult timp consolidarea Ungariei, căci Ungaria singură are puțința de a forma un punct solid în Orient în interesul păcii....

Ministrul Hieronymi face următoarea pragnoasă:

— Ingrijat aștept anul ce vine, în care după tótă probabilitatea, vom avé *alegeri noue în Ungaria*. În anul ce se încheie, din cauza obstrucțiunii nu s'a putut desevirși nici o lucrare parlamentară, guvernul nu și-a putut realiza nici un plan și restanțele se sporesc într'una. Multă vreme ne va trebui, ca să măturăm din cale rămășițele politice și economice, ce le-a cauzat obstrucția. Opera de curățire însă nu va dispune de timp suficient, căci la noi campania electorală în anii în care se fac alegeri, mistuie ori-ce activitate politică și primele luni ale noului parlament se trec cu formalități. Înainte de tótna anului viitor abia decât vom avé un parlament capabil de muncă.

„*Berliner Börsen-Courier*“ publică declarația altui bărbat de stat maghiar, care dice, că în Februarie contele Tisza va crede sosit timpul de a disolva camera și a apela la „națiune“.

Sinodul dela Biserica sf-lui Nicolae.

(Obiectul Sinodului. Predica parochului Saftu. Deschiderea. Mare scandal. „Trăiescă dreptatea!“ — „Nu ne trebuie!“ Depesă adresată Metropolitului.)

Brașov, 15 (28) Dec.

Éri, în 14 l. c. s'a ținut, — mai corect, era să se țină — mult doritul și aș-

teptatul sinod parochial de la biserica sf-lui Nicolae din Brașov-Scheiț, care din luna Ianuarie (când trebuia să se țină) s'a amânât până acum. Obiectul unic al sinodului era prezentarea și pertractarea raportului comisiunii sinodale asupra activității comitetului și a epitropiei parochiale pe anul de gestiune 1902. La liturgia, care a premers sinodului, părintele Dr. V. Saftu a ținut o predică ocașională, în care, fără de-a numi persoane, a combătut cu învățăturile lui Christos vînătorea de suflete, ce s'a întreprins de unele persoane în Scheiț, tocmai în vederea sinodului actual.

După chemarea Duhului sfânt, s'a deschis sinodul prin d-nul protopresbiter Vas. Voina. Deja la cetirea protocolului sinodului precedent, s'a produs un mic preludiu de scandal. Céta pusă sub comanda d-lui prim-epitrop Sterie Stinghe înțelegând întors signalul dat de șeful lor, a început să strige în contra protocolului. Li-s'a repetat decă signalul, mai înainte réu înțeles, și de-odată amuți mândra ceată. Astfel protocolul s'a autenticat fără greutate. Ceea-ce a urmat de aci înainte apoi, a fost un scandal ne mai pomenit.

Am primit impresiunea, că d-l Sterie Stinghe și-a adus céta sa de aderenți, care, ca să apară mai numărósă, era garnisită cu băieți de școlă și cu indiviți din parochii streine, cu acea marșrută, ca să împiedece ori-ce discuțiune în sinod. Vorbitorii anunțați la cuvânt erau în imposibilitate de-a vorbi, căci céta d-lui Sterică, pe care d-lui o dirigia și comanda *palam et publice*, fără nici o genă, striga și răceana înainte.

În decurs de 1 oră și 1/2 sinodul n'a ajuns decât până la a se face 2 propuneri: una, ca rapórtul să se citească punct de punct; alta, ca să se cetescă dintăi întregi. Votarea încercată a rămas fără nici un rezultat. Ér votarea nominală dispusă de presidiu, nu s'a putut executa, din cauza sbierătelor ne'cetate ale minorității d-lui Sterie Stinghe, care se temea de un eșec, la cas că se va vota nominal și i-se va reduce céta vociferantă prin eschiderea de la vot a străinilor și a băiețandrilor nevrstnici. De-acum scandalul a mers strună înainte. D-l Sterică da signalul cu mâna și cu batista în aer, ér céta sbiera înainte. La câte-o mică pauză de respirație, drept contra-demonstrație a majorității compuse din elementele mai serioase și independente ale Scheiului, se striga ca răspuns la huiduielile cetei cu: „Trăiescă dreptatea!“ Momentan d-l Stinghe da signalul negativ și céta striga în cor: „Nu ne trebuie! nu se pôte! jos cu ea!“

Constatăm, că d-l Sterie Stinghe, provocatorul și instigătorul permanent al scandalului, nu a fost îndrumat nici o singură dată la ordine de presidiu, care decât era la înălțimea chemării, trebuia să-l someze a părăsi sinodul, ca să se pótă discuta în liniște. — Ast-fel d-nul

Stinghe și-a ajuns scopul séu. Presidiul a disolvat sinodul, ér céta însetată după atâta sbierătură, a tăbărit în corpore la crășma din vecini a d-lui Sterie Stinghe, unde la glăjuțele cu rachiu și-a continuat activitatea de afirmare a partidului, pe care o întrerupse cu durere pentru răstimpul de vr'o 2 ore, cât a trebuit să facă gălăgie în biserică.

Câtă vreme minoritatea își recrea gătlejurile la rachiu de Vașarheiș al d-lui Sterică, majoritatea a rămas pe loc în biserică, a ascultat cu însufletire discursurile de încurajare ale fruntașilor săi și a jurat a lupta înainte pentru „sfânta dreptate“ în biserică! Tot-odată a adresat telegramă I. P. S. Sale d-lui Arhiepiscop și Metropolit, protestând în contra volniciei!

Rușinați și scârbiți s'au dus omenii pe la casele lor, dér întăriți și mai mult ca până acuma în gândul curat, ca să restituie duhul lui Christos în sfânta biserică. Așa să fie!

Un membru, martor ocular.

*

Predica despre care se face amintire mai sus, ținută cu ocașunea Sinodului de éri în biserica sf. Nicolae de parochul Dr. Vasile Saftu, o vom publica întrégă în numărul viitor de Duminecă. Pentru astăzi reproducem numai acele pasaje la cari se referă raportul de mai sus.

Părintele Saftu în partea întâi a predicii sale a talmăcit învățătura evangelistului Mateiș: „Nimenia nu pôte sluji la doi domni“... „nu puteți lui Dumnezeu sluji și lui Mamona“... Vorbind apoi despre „curățenia sufletului“ dise, că atunci când a depus jurământul de paroch, a jurat între altele a veghia asupra curățeniei sufletelor credincioșilor. Acest jurământ vré să și-l împlinescă, și decă „li-o spune verde, că în septemănilor din urmă omeni de ai noștri i-au spus lucruri grozave de car s'a înspăimântat“.

Recapitulând încă odată numele binefăcătorilor și ctitorilor bisericeii, — continuă ast-fel:

„Toți acești ctitori și binefăcători au lăsat *averea* lor sfinte noastre bisericeii cu un scop anumit, între altele ca din fondurile lor: să se dea stipendii la școlarii săltori și săraci, să se dea în gerul iernii cisme și haine la băieții săltori și săraci. Ei bine: Mi-au spus omeni, că au fost amenințați, că numai așa vor căpéta băieții lor cisme și haine, decât vor veni la biserică și vor vota cu cutare, séu vor striga, să trăiescă cutare! Că, decât vor vota alt-fel și vor striga alt-fel, nu vor căpéta nici cisme, nici haine, ba din contră, nu ea în trecut, când n'au plătit nimic, ci pe viitor vor avé să plătescă câte 10 floreni la „Kindergarten“ și câte 40 floreni la celelalte școle, și așa mai departe.

„Dragii mei parochieni! Acestea sunt amenințări neiertate, cu cari omenii îndrăznești vréu să nimicescă ce aveți voi mai scump pe lume: „Curățenia sufletului vostru“.

încă în Baltimore, ori a fost scrisă pe vapor și aruncată în drumul ucenicului.

Nici una, nici altă suposiție nu părea admisibilă. Imposibil să fi stat acea scrisore neobservată la locul ei. Afară de acésta, literile scrise în repeđelă cu creionul nu prezentau urme de ștersuri, hârția, care era ruptă dintr'un carnet și plicul, nu erau mototolite, ceea-ce de sigur s'ar fi întemplat, decât vr'un matroz ar fi purtat scrisórea timp de trei zile în busunar. Nici pe vapor nu putea fi scrisă, căci căpitanul își cunosea personalul și nici unul nu era cărturar mare, pe când scrisórea era scrisă într'o englezescă corectă, fără erori ortografice.

Ce să facă? Să dea credemnt comunicatului, ori să-l arunce în foc? Basat numai pe acésta scrisóre nu putea să ia măsură contra unei firme mari, fără să se témă de consecințe grave. Pe de altă parte vaporul era primejduit, în cas decât scrisórea conținea adevérul.

În tot cazul se hotărî să fie pe pază, să supravegheze de-aprópe pe cei doi

omeni și să se facă cercetare, decât este adevérat, ceea-ce se afirma despre mărfurile firmei Robertson & Comp.

Cercetarea, firesce, trebuia făcută în taină, ca să nu provóce bănuiala celor doi.

În același timp cercetă și după ajutorul scrisorii, însă fără rezultat. Nici unul dintre matrozii nu scieau de vr'o scrisóre.

Căpitanul Leary se afla într'o agitație ne mai pomenită. Abia putu aștepta noptea, ca să cobóre neobservat în magazinul vaporului spre a se convinge despre calitatea mărfurilor lui Robertson.

În sfirșit se înoptă. Luă cu sine instrumentele necesare și un felinar și se coborî în magazin, tiptil și cu precauțiune, ca un hoș.

Aici după-ce zăvorî ușa, se puse la căutare și descoperi o ladă, pe care se afla scris cu litere mari firma „Robertson & Comp.“

Fără să schimbe poziția lăzii, căci se temea să nu provóce bănuială, cu sfredelul și dalta se apucă de lucru. Sgomot nu voia să facă, ciocanul nu putea să-l întrebuinteze. O oră întrégă s'a trudit

până a reușit să scótă o scândură. De odată i-se părú, că aude un sgomot. Stătú ascultând cu respirația oprită. Sgomotul nu s'a repetat. O fi fost vr'un cloșan — gândia el.

În ladă trebuia să fie frunđe de tutun, când colo nu găsi decât paie.

„Ah, miserabililor! Va să dică totuși este adevérat, ce s'a scris în scrisóre. Dér cine a putut s'o scrie?“...

2.

Cele două zile, ce-au urmat, le-a petrecut într'o agitație de nedescris. Avea deja convingerea, că mărfurile firmei Robertson nu erau mărfurile trecute la registru, nu putea însă totuși să ia măsură contra celor doi mișei, până nu va avé probe directe despre culpabilitatea lor. Decă făcea acum tărăboiú, cei doi pungași puteau forțe ușor să tăgăduescă ori-ce complicitate, ér firma ar fi invocată de sigur alte motive pentru înlocuirea mărfurilor și nu s'ar fi găsit judecător, să dovedescă culpabilitatea.

Apoi de unde putea să afle Leary,

că în celelalte lădi și butóie este tot marfă falsă, căci acelea fiind îngrămădite peste olaltă, nu-i dedea mâna să le strămute din loc, fără de a provoca bănuială.

El însuși era acum convins pe deplin de veritatea avertismentului, însă pe de altă parte trebuia să ia în considerare și împrejurările. Decă punea păzitorii lângă mărfuri, atunci cei doi ticăloși nu puteau fi dați pedepsei, fiindcă în acest cas s'ar fi ferit de încercarea lor criminală.

Astfel se hotărî căpitanul Leary, să persiste întâi în atitudinea sa expectativă și a observa cu rigóre, ca să nu li-se ofere celor doi vr'o ocașune bine-venită de a-și executa planul. „Amicul necunoscut“, își dicea căpitanul cu superstiția proprie tuturor marinarilor, „va veni și mă va avertisa la timp, căci nu cred să-lase opera neisprăvită“. Trei zile trecură așa de la găsirea scrisorii fără să fi făcut un singur pas spre rezolvarea enigmei.

(Va urma.)

„Apoi: Neuitații binefăcători și citorii sfintei noastre biserici n'au lăsat averea lor, pentru-ca cu ea omeni nesocotiți s'au cumpere sufletele vostre!

„Faceți, cum veți îndemna sufletul vostru, mergeți pe calea sfintei dreptăți înainte; nu veți fi tēmă, pentru-că se vor căsi cu siguranță omeni d'ailui Dumnezeu, și după dreptate vor da copiii voștri militor și s'erați cel puțin atât, cât s'a dat pân' acum, decât nu mai mult!

„Nu veți temeți absolut de nimic, dragii mei parochieni, pentru-că sunt mulți omenii lui Dumnezeu, cari vor folosi sfânta avere a binefăcătorilor și citorilor sfintei noastre biserici așa, precum se cuvine, cu dreptate și sfințenie!

„Gândiți-vă, oă atât aveți și voi mai scump, sufletul vostru dat vouă dela Dumnezeu, și nu-l pierdeți nică-decum pentru un blid de linte!

„Aduceți-vă aminte de ticălosul de Iuda Iscarioteanul, care, după ce a vândut pe d-nul nostru Isus Christos pentru 30 de arginți, i-a asvirlit și s'a spîndurat!

„Nu uitați nică-odată, că Dumnezeuul moșilor, strămoșilor, părinților și fraților noștri e Dumnezeuul s'eraților și al celor lipsiți! Aveți nădejde numai în El, că e mare și puternic, d'ér nică-decum în fii omenilor, întru cari nu este mântuire!“

SCRIRILE DILEI.

— 15 Decembrie v.

Adunare de învățători oprită. Des-pământul „Clușiu“ al reuniunii învățătorilor din archidieceza gr. cat. de Alba-lulia și Făgăraș a fost convocat la adunare pe ziua de 10 Decembrie în comuna Nădășelul-unguresc. Prim-pretorele Nădășelului însă, după cum i-se scrie „F. P.“ din Sibiu, a oprit adunarea sub pretext, că în cercul acela ar bătui bole infecțioase. Președintele Ioachim Pop a protestat la prim-pretore, la vicespan și la inspectorul de școle împotriva acestei măsurii, cerând revocarea interdicției, însă fără rezultat. În ziua amintită adunarea a fost oprită de a se ține și jandarmii au somat pe învățători, să se imprășcie și să nu vadă mai mulți de trei umblând la oală. Corespondentul numitei foi spune, că în acea comună s'a înființat de curând o școală de stat, d'ér până acuma a rămas goală, fiind-că Românii își trimit copiii la școala lor confesională. Învățătorul de la școala de stat, d'ice corespondentul „F. P.“, cu numele Danes Ianos, care a supt țigă românească, s'a dus la pretore spunându-i că decât poporul va auzi vorbirile învățătorilor, se vor înstrăina și mai mult de școala de stat, așa că atunci va trebui închisă în lipsa de elevi. Intervenția aceasta se d'ice că a determinat s'orta adunării învățătorilor români. — Destul de trist și rușinos!

Un dar generos. Cetim în „T. R.“: Il. Sa, domnul septemvir în pens. Ioan cavalier de Pușcariu a d'aruit pentru școala de fete din Bran suma de 100 cor. Fapta nobilă se laudă de sine.

Fișpanul, conte Stefan Lazar va p'ărăsi peste câte-va zile Brașovul, spre a ocupa noul său post la T'ergu-Mureșului, unde va sosi în 5 Ianuarie st. n. Ni-se comunică, oă o comisiune a reprezentanței comitatense constituită sub presiul d-lui vicespan Dr. F. Jeckel aranjază în on'ora d-lui fișpan, care se dep'artază din Brașov, un banchet ce va av' loc Sâmbătă 2 Ianuarie s'era în sala de la „Gewerbehau“.

Bust lui Vasile Alesandri. Academia Română a lansat liste de subscripție pentru ridicarea unui bust lui V. Alesandri.

Inmormântarea fostului director al „Universului“ Luigi Cazzavilan s'a făcut ieri, Duminecă, în Bucuresci. Cortegiul funebru a pornit de la școala italiană, unde se afla depus corpul decedatului, spre cimitirul Bellu. Serviciul divin a fost oficiat de arhierul Meletie Gălățeanu, încunjurat de cei doi protoerei și de mai mulți preoți din capitală.

Zanardelli a murit. Unul din cei mai distinși bărbați de stat italieni Giuseppe Zanardelli a încetat alaltăeri din

viață în villa sa din Maderno, în etate de 74 ani. Zanardelli a fost în diferite rânduri ministru; în ur'oa era ministru președinte, din care post și-a dat dimisia în urma atacurilor îndreptate contra lui din cauză, că Țarul a renunțat la visita din Roma.

Conferențele publice din Sibiu. Pentru prima conferență, ce s'a ținut ieri, Duminecă în sala cea mare a palatului administrativ din Sibiu, conferențiarul, d-l asesor Mateiu Voileanu și-a ales tema: „Călătoriile recente la polul nordic și rezultatul științific al aceloră“.

O pensie familie Garibaldi. S'a votat o lege de cătră parlamentul italian prin care se acordă o pensie anuală familiei Garibaldi de 10,000 lire (lei.) Această pensie e făcută cu titlu de recompensă națională. În cazul morții văduvei lui Menotti Garibaldi, guvernul va transmite această pensie fiilor lui Menotti.

Principesa Maria și micii săi principii, cari se aflau la Coburg, sunt așteptați în Bucuresci în ziua de Mercuri 17 Decembrie, venind prin Vircioara.

Bandele bulgare. P'orta a comunicat ambasadorilor Austriei și Rusiei, că a sosit la Kuestendil (frontiera bulgară) vestitul locotenent Athanasoff, în scop de a introduce prin contrabandă, în Macedonia, arme, munițiuni și bombe; că comitetul bulguro-macedonean cumpără arme și munițiuni cu fondurile deposite de Sarafoff la o bancă din Viena; că nisce ofiteri englezi, francezi și italieni se ofere comitetului pentru luptele din primăvară și, în sfârșit, că comitetul bulguro-macedonean ar fi trimis la Constantinopol agitatori spre a executa atentate cu dinamită.

M'orta lui C. Dobrescu Argeș. C. Dobrescu Argeș, acela, care a fost ani de zile de-ar'ndul deputatul țărâniei în camera română, a încetat din viață. A iubit țărâniea din mijlocul căreia a eșit și i-a priceput nevoile în'ratat, încât simpla putere a cuvântului său i-a asigurat domnia asupra unui colegiu, care ajunsese a fi considerat zestre a guvernelor!

Laboratorul d-lui Curie. Celebrul descoperitor al noului metal radium, d-l Curie, va fi numit profesor de fizică și chimie la Sorbona. Guvernul francez a pus de-ocamdată la dispoziția savantului o sumă de 34,000 de franci, pentru a-și pute urma cercetările sale cu radium, până când i-se va instala un nou laborator din cele mai moderne.

Petrolul rusesc și cel românesc. „Neue Frei Presse“ scrie: „Cele ce se petrec în comerțul internațional al petrolului, au' atras luarea aminte obștească. S'au urcat, în deosebii, prețurile petrolului rusesc, din cauza cumpărăturilor făcute de Standard Oil Com... De la 34—36 copeice pudul (16 kilogr.) a ajuns la 60—61 pentru petrol-rafinat. Apoi a scăzut la 50—52. De interes deosebit e ce se petrece în România, unde stau față în față grupa Deutsche Bank și Discontogesellschaft. Deutsche Bank a cumpărat 1/2 din acțiunile „Stelei române“ la liquidarea băncii industriale ungresce, ér pentru cealaltă jumătate și-a asigurat opțiunea. Deutsche Bank bagă capital în exploatare, ea se-și sporăscă produsul de petrol brut. Diskonto, are acțiuni în Telega. Oil Comp. vré să cumpere și alte societăți similare și se-și întindă cercul de activitate. În timpul din urmă Standard Oil Comp. s'a ar'etat și ea în România înscrind firma Southard. Se spune, că ar fi cumpărat de la principele Cantacuzino proprietatea Drăgăneșă, unde e petrol foarte mult. Decă s'o adaveri, atunci Standard Oil urmărește planuri mari în România. Industria petrolului în Austro-Ungaria privesce mai curând cu neliniște această dezvoltare, pe de-o parte pentru-că și astăzi exportul de petrol românesc în Germania face concurență exportului austro-ungar, ér sporind produsele, și concurența va fi mare; de altă parte petrolul românesc, folosindu-se de calea pe Dunăre, p'ote p'etruce ușor în piețele de desfacere ale Austro-Ungariei; pe când

petrolul din Galiția e nevoit a întrebuița transportul mai scump, pe calea ferată.“

Comisia europeană a Dunărei a publicat o statistică de mărfurile exportate prin gura Sulina de la 24 Noemvrie (7 Dec.) până la 30 Noemvrie (13 Dec.) c. S'au exportat: grâu 15,616 tone, secară 11,210 tone, porumb 29,352 tone, orz 16,937 tone, ovés 4,406 tone, fasole 2,522 tone, meiți 688 tone, rapiță 297 tone, în 227 tone, cânepă 102 tone, făină 433 tone, scânduri 140,720 bucăți, lemne 12,522 m. c. Țările cari importa mai mult din România sunt: Belgia 6,970 tone grâu, 3731 tone secară, 3,230 tone porumb, 4,316 tone orz și 119,895 bucăți scânduri. Franța 2048 tone grâu, 2995 tone porumb, Olanda 1684 tone grâu, 1099 tone ovés, 2896 m. c. lemne, Anglia 1669 tone grâu, 1075 tone secară, 8,973 orz, 2219 tone ovés, 1,672 m. c. lemne, Italia 1652 tone grâu, 14,543 tone porumb, 20,834 bucăți scânduri, și Suedia și Norvegia 5,425 tone secară.

O pastorală de la 1807. Ultimul număr al revistei „Biserica ortodoxă română“ din Bucuresci publică o pastorală de la 1807 aflătoare ca manuscript în biblioteca profesorului Erbicenu, care p'ortă următorul titlu: „Pastoralis, care cuprinde în sine purtarea preotului și datorințele lui cătră norod și învățătura a slugi sfintele taine cum se cuvin la totă tr'eba norodului, sub Preainălțatul împ'erat al Romanilor, Marele principe al Ard'elului Francisc al doilea. Cu voia celor mai mari și blagostovenia Prea sfințitului Domnului Domn Ioan Bobb, vlădicul Făgărașului, scrisă în Blașiul de Petru Popovici Petridenul în anul 1807“.

Marele canal maritim rusesc.

Inginerii ruși s'au ocupat de multă vreme cu proiectul unui canal maritim între marea neagră și cea baltică.

Acest proiect a devenit ér de actualitate prin propunerea unui sindicat american, de a săpa un canal accesibil și marilor vase de război și comerciale.

Căile de comunicație naturale au jucat tot-deuna în Rusia un rol important, dată fine reaua stare a mijloacelor de comunicație.

Transporturile se fac i'erna cu sania, vara cu vase primitive pe r'uri. Unde există o distanță între două r'uri mai mari, ea se trece tirind imbarcațiunea cu marfă cu tot pe teren. Cu modul acesta s'au făcut traficuri între Bizantin și Scandinavia, usându-se de regiunile Nevei și a drumului.

Petru cel Mare a dat cea mai mare atenție cesiunei de navigație, grație căreia s'au creat în secolul XIX o mulțime de canale.

Rusia europeană, fără Finlanda, are 862 r'uri și fluvii, 39 lacuri și 38 canale cu o lungime de comunicație de 83.000 klm. Navigațiunea cu vaporul se face pe o întindere de 27.578 klm. Canalele artificiale sunt în lungime de 1961 klm.

Numărul vaselor comerciale crește în fie-care an în mod însemnat, de unde se vede că în Rusia se dă navigațiunei o deosebită atenție.

Realizarea canalului între marea neagră și cea baltică va aduce o în'ergă revoluțiune economică, ajutând comerțul Europei nordice cu Persia și India prin ieftinirea transportului și siguranța mai mare a navigației pe continent.

D'ér cesiunea canalului proiectat are și o importanță strategică foarte mare pentru Rusia. Grație lui, flota din Marea baltică și cea din Marea neagră, constând din 387 vase cu 3279 tunuri, vor pute să se întrunescă în câte-va zile, așa că dată fiind convențiunea strimtorilor, care opresce fotele Rușilor în Marea neagră — canalul proiectat le va da o mai mare libertate de acțiune.

După inginerii Briese de l'Isle și Defosse, canalul ar începe la Riga, întrebuițând r'urile Duna, Berezina și Niprul, va ajunge la Kerson pe marea neagră după o

trecere de 1000 klm. Timpul cerut de construcțiune va fi de 5 ani, ér cheltuelile, după calculele specialiștilor, nu vor fi relativ prea mari.

După sindicatul american, ele se vor ridica, împreună cu toate accesoriile, la 800 milioane franci, adică 1/2 milion fr. de klm., ér inginerii ruși calculează costul lucrării la 1 milion franci.

Afară de traficul local, care va deschide un deuseu bogățiilor naturale din Rusia centrală, se socotesce că va fi un transit de 10.5 milioane tone, adică aproape 5000 vase cu câte 2000 tone încărcătură. La acest trafic vor participa nu numai vasele rusesce și germane, d'ér și cele olandese, belgiene și englese.

După cum se vede, realizarea marelui canal rusesc va pute abate o parte a traficului ț'rilor nordice prin Rusia, mai ales decât taxele nu vor fi tocmai mari.

Nu credem că vasele cari făceau până acuma ocolul prin Mediterana pentru a ajunge la Constantinopol s'eu a trece prin canalul de Suez spre Indii și mai departe, să prefere trecerea prin acest lung canal. Tot asemenea pentru t'aficul, care n'egreșit scob'ora mai lesne curentul marelui nostru fluviu.

Din punct de vedere strategic însă canalul resolvind în parte una din problemele vieții de stat rusesce, accesibilitatea mărilor pentru fluviile sale, — trebuie să i-se dea importanța cuvenită.

Astfel nu numai comerțul european, d'ér și cheltuelile militare în general sunt interesate la această mare cale de comunicațiune. („V. N.“)

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 28 Decembrie. Interviewul cu Hieronymi din „Lokalanzeiger“ se desminte.

Belgrad, 28 Decembrie. Dintre toți ambasadorii a rămas în Belgrad numai cel francez. De aceea i-s'au făcut acestuia ovațiuni mari, la care au luat parte 2000 de omeni.

Roma, 27 Decembrie. Prințul Urusoff noul ambasador al Rusiei, a sosit aici.

Diverse.

Sf. Niculae. După masă, într'un colț, bunica face la ciorap. Doi copilași se j'ocă prin casă cu o minge, domnul și d'onna stau la masă și-și beau cafeau pe îndelete. D'onna, cătră copii:

— Fiți cuminte, că..., sciiți voi!..

Un copil: Ce?..

Celălalt: Sf. Niculae?..

— Da, Sf. Niculae; decât nu-ți fi eu-mintă, nu ve mai aduce jucării.

Copilul: Da ce o să ne aducă Sf. Niculae?

D'onna: Nu sciu.

Copilul: Și când ne aduce?..

Celălalt: Și pe unde le aduce?..

D'onna: Nu sciu, la nopte mi se pare?..

Domnul își răsucesce mustața, ca să-și asoundă zimbetul.

Bunica își ridică ochelarii pe frunte și-și șterge nasul, tot pentru a-și ascunde zimbetul.

Copilul: Da ce a adus tata adineauri în pachet?..

— Nimic!.. Aide, acum, puneți-vă ghetele la ferestră, ca să le vadă Sf. Niculae, și culcați-vă

A doua zi dimineața copiii se destéptă și găsesc pe pernă, alături de ei, mai multe jucării. Domnul și d'onna se prefac că dorm.

Copiii sărind voioși din pat: Mamă, tată, uite ce ni-a adus Sf. Niculae!

Domnul și d'onna se prefac mirați.

Un copil: D'ér bunichii ce i-a adus.

D'onna: Nimic, că bunica n'a fost cuminte.

Copilul: Minți, că i-a adus!

D'onna: Ce?

Copilul după ce se gândi nițel și codindu-se: Păi, d-ta când te-ai certat alaltăeri cu bunica nu i-ai spus să se r'oge lui Sf. Niculae ca să-i aducă?..

D'onna, schimbându-se la față: Ce să-i aducă?

Copilul: Minte!.. — („Cron.“)

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop

